

BORELIOZA Z LYME

- Borelioza z Lyme to choroba zakaźna wywołwana przez krętki *Borrelia burgdorferi*.
- Bakterie przenoszone są przez kleszcze, w Polsce najczęściej przez kleszcza pospolitego (*Ixodes ricinus*).
- Borelioza jest najczęstszą chorobą odkleszczową w Polsce. Wstępne dane dla Polski wskazują na 20632 zachorowania na boreliozę w 2019 roku. W województwie lubelskim odnotowano 1843 przypadki.

BORELIOZA - OBJAWY ZAKAŻENIA

Borelioza jest chorobą wieloukładową przebiegającą w 3 stadiach. Objawy boreliozy dotyczą układu nerwowego, stawów, skóry, serca i narządu wzroku. W leczeniu boreliozy stosowane są antybiotyki.

STADIUM WCZESNE ZLOKALIZOWANE:

- rumień wędrujący (grudka lub plama, często z przejaśnieniem w środku, której obwód stopniowo się powiększa, zwykle niebolesna, może się pojawić po kilku dniach do miesiąca po pokłuciu przez kleszcza),
- objawy grypopodobne,
- limfocytoma (pojedynczy sinoczerwony guzek pojawiający się najczęściej na małżowinie usznej, brodawce sutkowej lub mosznie).

STADIUM WCZESNE ROZSIANE:

- rumień wędrujący mnogi,
- neuroborelioza (zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu, zapalenie korzeni nerwowych i nerwów czaszkowych),
- ostre nawracające zapalenie stawów,
- zapalenie mięśnia sercowego,
- zapalenie błony naczyniowej, nerwu wzrokowego, zapalenie spojówek i siatkówki.

STADIUM PÓŹNE:

- neuroborelioza (zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego, zaburzenia pamięci oraz emocjonalne, neuropatia obwodowa – zaburzenia czucia i niedowład),
- przewlekłe zapalenia stawów,
- przewlekłe zanikowe zapalenie skóry (sinoczerwona zmiana skórna, najczęściej na dystalnych częściach kończyn),
- przewlekłe zmęczenie.

Pamiętaj, że kleszcze najczęściej możesz spotkać w lasach mieszanych i liściastych, na terenie działek rekreacyjnych i gospodarstw domowych oraz w miastach (parki, zadrzewione skwery). Kleszcze wykazują aktywność od wiosny do jesieni, ich szczyt aktywności odnotowywany jest w maju i wrześniu. Możesz być nieświadomy pokłucia przez kleszcza ze względu na małe rozmiary tych pajęczaków i wydzielane przez nie w trakcie żerowania substancje przeciwbólowe.

DIAGNOSTYKA BORELIOZY

Diagnostyka laboratoryjna boreliozy jest dwuetapowa.

- I etap: wykazanie obecności swoistych przeciwciał w klasie IgM lub IgG metodą immunoenzymatyczną (ELISA).
- II etap: w przypadku uzyskania wyników dodatnich lub wątpliwych w teście ELISA należy wykonać badania metodą Western blot (IgM i IgG).

Produkcja przeciwciał klasy IgM rozpoczyna się po 3-4 tygodniach od zakażenia krętkami *B. burgdorferi*, IgG po 4-6 tygodniach. Pamiętaj, że zbyt wczesne wykonanie badań diagnostycznych w kierunku boreliozy może skutkować wynikami fałszywie ujemnymi.

PROFILAKTYKA BORELIOZY

Brak szczepionki przeciwko boreliozie.

Pamiętaj, że podstawowe znaczenie w profilaktyce boreliozy odgrywa zapobieganie pokłuciu przez kleszcza poprzez odpowiednie postępowanie podczas przebywania na terenach występowania tych pajęczaków:

- zakładaj odzież zasłaniającą całe ciało (długie rękawy i nogawki), najlepiej w jasnym kolorze, dzięki czemu łatwiej zauważysz kleszcza,
- aplikuj środki odstraszające kleszcze na odzież i skórę.

Dokładnie sprawdź ciało po powrocie z terenów występowania kleszczy.

Szybko i prawidłowo usuń kleszcza wbitego w skórę (szybkie usunięcie kleszcza zakażonego krętkami *Borrelia* znacznie zmniejsza ryzyko infekcji):

- uchwyc kleszcza jak najbliżej skóry i wyciągnij w kierunku przeciwnym do jego wbicia w skórę,
- zdezynfekuj skórę w miejscu ukłucia,
- umyj ręce,
- pamiętaj aby nigdy nie zginać kleszcza, nie smarować tłuszczem i nie podpalać.

Po pokłuciu obserwuj miejsce na skórze, w przypadku pojawienia się zmiany skórnej skonsultuj się z lekarzem.

Wykonaj testy serologiczne w kierunku boreliozy metodą ELISA, w razie konieczności również metodą Western blot.

BORELIOZA JAKO CHOROBA ZAWODOWA

Borelioza stanowi zagrożenie w szczególności dla osób wykonujących pracę zawodową na terenach o wysokiej aktywności kleszczy, głównie obszarach leśnych. Do grup narażonych zawodowo należą leśnicy, drwale, rolnicy, pracownicy zieleni miejskiej. Borelioza jest najczęściej rejestrowaną chorobą zawodową w sekcji rolnictwa, leśnictwa i łowiectwa oraz najczęstszą chorobą zawodową w grupie chorób zakaźnych lub pasożytniczych.

ZAPRASZAMY NA BEZPŁATNE BADANIA W KIERUNKU BORELIOZY

Wykonaj bezpłatne badania w kierunku boreliozy, jeżeli jesteś:

- mieszkańcem województwa lubelskiego,
- osobą w wieku aktywności zawodowej – aktywna zawodowo osoba w wieku 15 lat i więcej (osoba pracująca albo pozostająca bez zatrudnienia, ale poszukująca pracy i zainteresowana jej podjęciem),
- narażony na pokłucie przez kleszcza w trakcie wykonywania pracy zawodowej lub rekreacji.

Zapewniamy bezpłatne badania w kierunku boreliozy metodą ELISA w klasie IgM i IgG oraz u osób z wynikami dodatnimi i wątpliwymi w teście ELISA – badania metodą Western blot (IgM i IgG). W ramach Projektu zapewniamy konsultacje lekarskie, w tym u specjalisty chorób zakaźnych dla uczestników z wynikami dodatnimi lub wątpliwymi w kierunku boreliozy.

Więcej informacji dostępnych jest na stronie internetowej www.imw.lublin.pl w zakładce Projekty. Świadczenia dla uczestników będą dostępne w Instytucie Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki mieszczącym się w Lublinie, ul. Jaczewskiego 2.

Projekt pt. „Profilaktyka boreliozy z Lyme wśród mieszkańców województwa lubelskiego” realizowany przez Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa 10 *Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian*, Priorytet Inwestycyjny 8vi *Aktywne i zdrowe starzenie się*, Działanie: 10.3 *Programy polityki zdrowotnej*. Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.